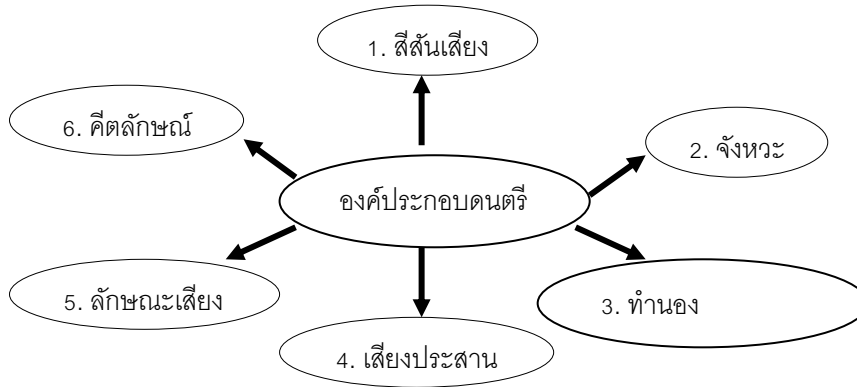

ใบความรู้

เรื่อง องค์ประกอบดนตรี

องค์ประกอบดนตรี

องค์ประกอบของดนตรีแต่ละข้อนั้นมีลักษณะต่างๆ ที่ทำให้บทเพลงมีความสมบูรณ์ ไพเราะซึ่งมีลักษณะดังนี้

1. สีสันเสียง (Tone color) หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะของเสียงที่เกิดขึ้นจากแหล่งกำเนิดเสียงต่าง ๆ ในทางดนตรีจะหมายถึงเสียงที่เกิดจากเครื่องดนตรี และเกิดจากมนุษย์

2. ลีลาจังหวะ (Rhythm) หมายถึง เสียงที่เกิดขึ้นดำเนินไปตามเวลาอาจสลับกับความเงียบทำให้เกิดลีลาจังหวะขึ้นในลักษณะต่าง ๆ กัน เช่น

2.1 จังหวะหลัก (Beat) หมายถึง จังหวะที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอเท่า ๆ กัน

2.2 ความเร็วของจังหวะหลัก (Tempo) หมายถึง ความเร็วของบทเพลง มีหน่วยเป็นครั้งต่อนาที

2.3 จังหวะของทำนอง (Melodic Rhythm) หมายถึง จังหวะที่เกิดขึ้นตามทำนองโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงระดับเสียง

2.4 รูปแบบของจังหวะ (Rhythmic Pattern) หมายถึง รูปแบบของจังหวะที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ กัน เช่น จังหวะสามช่า จังหวะรำวง

3. ทำนอง (Melody) หมายถึง การจัดเรียงของเสียงที่มีความสั้น-ยาว และระดับเสียงสูง-ต่ำ ไล่เรียงกันหรือสลับกันไป ในทางดนตรีถือว่า **ทำนอง** เป็นการเคลื่อนที่และผสมผสานกันของเสียงในแนวนอน คือ แนวทำนองจะเคลื่อนที่ไปข้างหน้าตามจังหวะที่ดำเนินไปเรื่อยๆ

จากการผสมผสานของ **จังหวะและทำนอง** ทำให้เพลงแต่ละเพลงให้อารมณ์ความรู้สึกในการฟังแตกต่างกันออกไป ซึ่งจะเป็นสิ่งที่แสดงถึง **ความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ** ของเพลงนั้น

4. เสียงประสาน (Harmony) หมายถึง เสียงตั้งแต่ 2 เสียงขึ้นไปเกิดขึ้นพร้อมกัน

5. ลักษณะเสียง คือ หมายถึง เสียงดัง เสียงเบา เสียงสั้น เสียงยาว เสียงทุ้ม และเสียงแหลม ซึ่งจะขึ้นอยู่กับต้นกำเนิดเสียงนั้นๆ ตัวอย่างเช่น

- ❖ ถ้าต้นกำเนิดเสียงสั้นสะเทือนมาก จะทำให้เกิดเสียงที่ดัง
- ❖ ถ้าต้นกำเนิดเสียงสั้นสะเทือนน้อย จะทำให้เกิดเสียงที่เบา
- ❖ ถ้าต้นกำเนิดเสียงสั้นสะเทือนนาน จะทำให้เกิดเสียงที่ยาว
- ❖ ถ้าต้นกำเนิดเสียงสั้นสะเทือนไม่นาน จะทำให้เกิดเสียงที่สั้น
- ❖ ถ้าต้นกำเนิดเสียงมีขนาดใหญ่ จะทำให้เกิดเสียงที่มีลักษณะที่ทุ้มต่ำ
- ❖ ถ้าต้นกำเนิดเสียงมีขนาดเล็ก จะทำให้เกิดเสียงที่มีลักษณะที่แหลมสูง

6. คีตลักษณ์ หมายถึง รูปแบบ หรือโครงสร้างของบทเพลง มีลักษณะดังนี้

คือ บทเพลงที่มีทำนองเดียวหรือ 2 ท่อน ซึ่งในท่อนใหม่นั้นทำนองต้องไม่ต่างจากเดิมมากนัก สัญลักษณ์ที่ใช้ คือ A เช่น

คือบทเพลงที่มีทำนองหลัก 2 ท่อน หรือมากกว่า แต่ทำนองที่เพิ่มขึ้นต้องมีทำนองซ้ำต่อกันมา โดยไม่สลับทำนอง

คือ บทเพลงที่มีทำนองหลัก 2 ทำนองและนำทำนอง A มาบรรเลงใหม่ หรือมีทำนองต่างกันทั้งสามทำนอง สัญลักษณ์ที่

คือ บทเพลงที่มีทำนองสร้อยซ้ำ เป็นช่วงๆประกอบด้วยทำนองหลักและทำนองขัดแย้ง 2 ท่อน สัญลักษณ์ที่ใช้ คือ

ใบความรู้

เรื่อง ความแตกต่างของบทเพลง

การเปรียบเทียบความแตกต่างของบทเพลงนั้น เป็นสิ่งที่ทำให้ทราบถึงองค์ประกอบของบทเพลงแต่ละบทเพลงว่ามีลักษณะอย่างไร มีความเหมือนและแตกต่างกันอย่างไร เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบและความไพเราะของบทเพลง นอกจากจะทำให้เข้าใจองค์ประกอบของบทเพลงแล้ว ยังทำให้เข้าใจความหมายและอารมณ์ของบทเพลงอีกด้วย

การเปรียบเทียบความแตกต่างของบทเพลงและการวิเคราะห์บทเพลงนั้นจะเปรียบเทียบใช้องค์ประกอบของบทเพลง ดังนี้

1. เสียง ที่ใช้ในบทเพลงจะมีลักษณะแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับเนื้อหาและอารมณ์ของบทเพลงว่าเหมาะสมกับการใช้สำเนียงในลักษณะใด ซึ่งเนื้อร้องและทำนอง คือ ส่วนที่เด่นและสำคัญที่สุดในบทเพลง เป็นส่วนที่บอกเล่าเรื่องราวและอารมณ์ของบทเพลง เพราะบทเพลงนั้นมีการใช้คำ การเล่าเรื่องราวและการใช้เสียงสูง-ต่ำที่แตกต่างกันออกไป

2. อัตราจังหวะ คือ สิ่งที่ควบคุมความช้า-เร็ว ของบทเพลง ซึ่งเป็นสิ่งหนึ่งที่บ่งบอกอารมณ์ของบทเพลง

3. รูปแบบบทเพลง คือ การที่ผู้ประพันธ์มีการนำเสนอเพลงอย่างมีแบบแผน ซึ่งแบบแผนนั้นทำให้ผู้ฟังบทเพลงรู้สึกถึงความเหมือนหรือความแตกต่างกันขององค์ประกอบของบทเพลงในแต่ละช่วงของบทเพลง เราเรียกแต่ละช่วงของบทเพลงนั้นว่า **ท่อนเพลง**

4. การประสานเสียง มีทั้งการประสานเสียงของเครื่องดนตรีและการประสานเสียงของการร้อง

5. เครื่องดนตรีที่บรรเลงในบทเพลง เป็นสิ่งที่เพิ่มสีสันให้กับบทเพลง ทำให้บทเพลงมีความน่าสนใจมากขึ้น นอกจากเสียงของเครื่องดนตรีแต่ละชนิดนั้นให้อารมณ์และความรู้สึกที่แตกต่างกันออกไป

ใบความรู้ เรื่อง การขับร้อง

การขับร้อง คือ การสร้างเสียงดนตรีจากการเปล่งเสียงของมนุษย์ โดยการขับร้องจะมีหลายลักษณะซึ่งแต่ละลักษณะก็จะมีเทคนิคแตกต่างกัน สามารถจำแนกได้ดังนี้

1. ลักษณะและเทคนิคการขับร้องเดี่ยว

การขับร้องเดี่ยว คือ การร้องเพลงคนเดียว การขับร้องเดี่ยวส่วนใหญ่จะเป็นการแสดงความสามารถในการร้องเพลงของผู้ขับร้อง เช่น โอกาสงานแสดงดนตรีหรือการประกวดดนตรีซึ่งมีผู้ขับร้องจะต้องมีทักษะความสามารถในการร้องที่ดี ทั้งในเรื่องของการควบคุมเสียง การร้องทำนอง การจับจังหวะ การถ่ายทอดอารมณ์เพลง และเนื่องจากเป็นการร้องเพลงคนเดียวความไพเราะของน้ำเสียงจึงเป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่ง ซึ่งจะมีเทคนิคการขับดังนี้

1.1 ต้องฝึกออกเสียงให้ชัดเจนทุกคำ ทุกอักขระ ไม่ว่าจะ เป็นภาษาใดๆ และให้ตรงกับทำนอง และจังหวะของบทเพลง

1.2 ต้องมีการฝึกซ้อมในทุกรายละเอียดมาเป็นอย่างดี

1.3 ต้องมีความมั่นใจที่จะแสดงและถ่ายทอดบทเพลงให้กับผู้ชม

1.4 ต้องมีความเข้าใจในบทเพลงเป็นอย่างดี เพื่อที่จะถ่ายทอดออกมาให้ผู้ฟังเข้าใจในบทเพลงได้

1.5 ต้องมีความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ ควบคุมอารมณ์ที่จะเกิดขึ้นในช่วงก่อนขึ้นแสดง

1.6 ต้องฝึกซ้อมท่าทางขณะร้องเพลงให้เหมาะสมกับเนื้อเพลงและดูเป็นธรรมชาติ

2. ลักษณะและเทคนิคการขับร้องประสานเสียงการขับร้องประสานเสียงคือ การร้องเพลงร่วมกันของบุคคล 2 คนขึ้นไป ซึ่งจะมีดนตรีประกอบหรือไม่มีดนตรีประกอบก็ได้ มีการร้องร่วมกันตั้งแต่กลุ่มเล็กๆ 2 – 3 คน ไปจนถึงกลุ่มใหญ่ๆ 40 – 50 คน และสามารถรวมกลุ่มกันระหว่างคนเพศเดียวกันหรือต่างเพศก็ได้ สามารถจำแนกได้ดังนี้

2.1 การขับร้องประสานเสียงแนวเดียว คือ จะมีทำนองอยู่ 1 แนวทำนอง การร้องทุกคนจะร้องทำนองเดียวกันพร้อมกัน

2.2 การขับร้องประสานเสียงหลายแนว คือ จะมีทำนองอยู่หลายแนวทำนองแต่ละแนวจะมีระดับเสียงแตกต่างกัน การร้องจะแบ่งแนวกันและจะร้องพร้อมกัน การร้องแบบนี้จะยากกว่าการร้องประสานเสียงแนวเดียวเพราะในขณะที่ร้องเราจะได้ยินแนวทำนองอื่น ๆ ด้วย ผู้ร้องจะต้องมีความแม่นยำระดับเสียงในแนวทำนองของตนเองเป็นอย่างมาก

สิ่งสำคัญในการขับร้องประสานเสียงคือ ความพร้อมเพรียงและความดังเบาของเสียงที่มาจากผู้ขับร้องหลายๆ คน ดังนั้นก่อนการแสดงต้องมีการฝึกซ้อมเป็นอย่างดีซึ่งจะมีเทคนิคการขับดังนี้

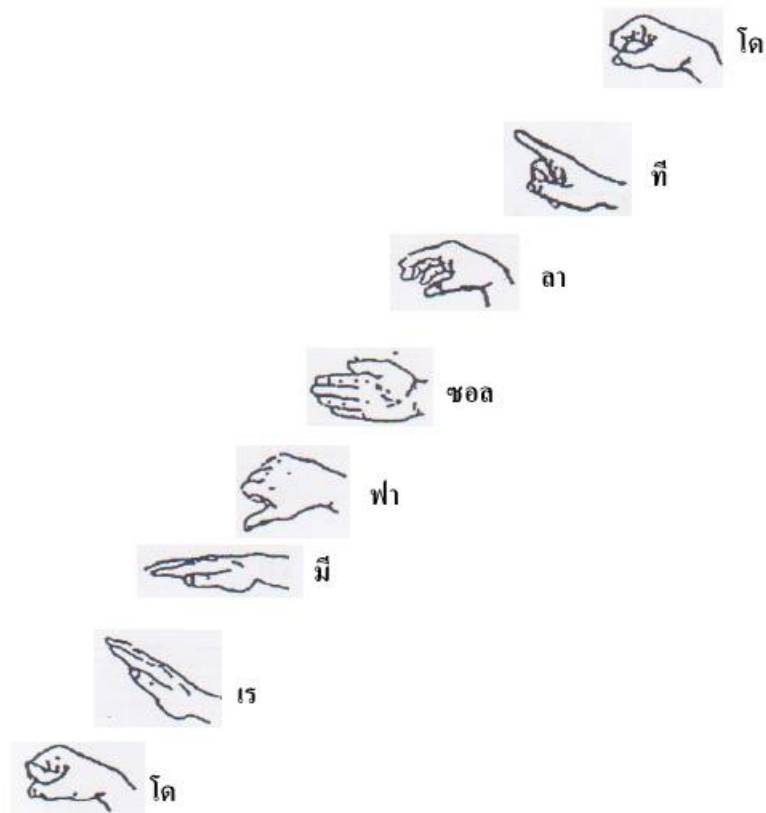
1. ต้องมีฝึกซ้อมในส่วนของตัวเองมาเป็นอย่างดี
2. ต้องมีการฝึกซ้อมร่วมกับผู้อื่นในวงบ่อยๆ เพื่อซักซ้อมความเข้าใจซักซ้อมคิ้วและจังหวะในการแสดง
3. ต้องฝึกฟังเพื่อนรอบข้างและให้มีความสมดุลกันไม่ร้องเบา

ชื่อตัวโน้ตในระบบต่างๆ

ซอล-ฟา	โด	เร	มี	ฟา	ซอล	ลา	ที	โด
Solfagio	DO...	RE...	MI...	FA...	SOL...	LA...	TI...	DO...
Letter Name	C	D	E	F	G	A	B	C
เชอเว (Cheve)	1	2	3	4	5	6	7	1'

----- ชื่อตัวโน้ตระบบ Letter Name ใช้ตัวอักษรพิมพ์ใหญ่เท่านั้น -----

สัญญาณมือแทนตัวโน้ต (ของโคดา)

ใบความรู้ เรื่อง การบรรเลงเครื่องดนตรี

การบรรเลงเดี่ยวเป็นการแสดงความสามารถทั้งจังหวะ ทำนองฝีมือผู้บรรเลง ซึ่งต้องมีความแม่นยำในตัวโน้ต มีเทคนิคในการบรรเลงจะทำให้บรรเลงเพลงได้อย่างถูกต้องไพเราะ การบรรเลงรวมวงผู้บรรเลงต้องแม่นยำจังหวะ ทำนอง และมีปฏิภาณไหวพริบในการบรรเลง การใช้และบำรุงรักษาเครื่องดนตรีอย่างถูกต้องจะทำให้เครื่องดนตรีมีอายุการใช้งานได้ยาวนานและมีประสิทธิภาพ

1. การบรรเลงเดี่ยว คือ การบรรเลงด้วยเครื่องดนตรีชิ้นเดียว เป็นการบรรเลงคนเดียว แสดงถึงความสามารถของผู้บรรเลงทั้งในเรื่องความแม่นยำในด้านจังหวะ ทำนองเพลง

เทคนิคในการบรรเลงเดี่ยว

- 1.1 ผู้บรรเลงต้องมีความสามารถและฝีมือในการบรรเลง
- 1.2 ผู้บรรเลงต้องฝึกจดจำจังหวะทำนองของบทเพลงเพื่อให้บรรเลงได้ถูกต้อง
- 1.3 ผู้บรรเลงต้องฝึกอ่านโน้ตก่อนการบรรเลงเสมอ
- 1.4 ผู้บรรเลงต้องมีปฏิภาณไหวพริบในการบรรเลงเพราะการบรรเลงเดี่ยว บางครั้งมีการประชันฝีมือในการบรรเลงโต้ตอบกัน จึงต้องบรรเลงเพลงที่มีความเหนือชั้นกว่า
- 1.5 ผู้บรรเลงต้องมีสมาธิในการบรรเลงเพื่อให้การบรรเลงดนตรีได้ถูกต้องตามจังหวะและทำนองเพลง

2. การบรรเลงรวมวง คือ การบรรเลงร่วมกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป

เทคนิคในการบรรเลงรวมวง

- 2.1 ฝึกฟังจังหวะเพื่อให้สามารถบรรเลงดนตรีได้ถูกต้องตามจังหวะและช่วยให้งวงบรรเลงได้อย่างราบรื่น
- 2.2 ผู้บรรเลงจะต้องฝึกการอ่านโน้ตที่จะบรรเลงเพื่อให้บรรเลงได้อย่างถูกต้อง
- 2.3 ขณะบรรเลงผู้บรรเลงต้องมีความมั่นใจและบรรเลงได้เข้าจังหวะ ทำนองกับผู้บรรเลงอื่น
- 2.4 ผู้บรรเลงต้องมีปฏิภาณไหวพริบในการบรรเลงเพราะบรรเลงร่วมกับผู้อื่นเมื่อมีการผิดจะต้องสามารถกลับเข้าสู่บทเพลงร่วมกับผู้อื่นได้อย่างแม่นยำ

ใบความรู้ เรื่อง เครื่องหมายกำหนดจังหวะ(Time Signature)

Time Signature หรือ เครื่องหมายกำหนดจังหวะ คือสัดส่วนจังหวะซึ่งบอกว่าใน 1 ห้องนั้นจะมีการเคาะ (Beat) เพื่อนับจังหวะกี่ครั้ง และ 1 เคาะนั้นมีค่าเท่ากับตัวโน้ต (หรือตัวหยุด) ชนิดใด หรือพูดอีกอย่างหนึ่งก็คือ ใน 1 ห้องนั้น จะประกอบด้วยตัวโน้ต (หรือตัวหยุด) ชนิดต่างๆรวมค่าแล้วไม่เกินเท่าใด

เครื่องหมายกำหนดจังหวะ จะประกอบไปด้วย เลขคล้ายๆเศษส่วน(แต่ไม่มีเส้นขึ้นกลาง) มีตัวบนกับตัวล่าง โดยแต่ละตัวเลขก็จะบอกค่าของตัวโน้ตในห้องแต่ละห้อง ดังนี้

- ตัวเลขตัวบน คือจำนวนตัวโน้ตที่สามารถอยู่ในห้องเพลงได้ใน 1 ห้อง
- ตัวเลขตัวล่าง คือตัวเลขที่แทนค่าของตัวโน้ตนั้นๆ (อ้างได้จากแผนผังแสดงค่าของตัวโน้ต)

ตัวอย่างเช่น

จากภาพที่แสดงข้างบนนั้นจะเห็นได้ว่า มีเลขบนและล่างคือเลข 4 วิธีการดูคือให้ดูจากตัวเลขด้านล่างก่อนเสมอ ว่าเลขนั้นแทนตัวโน้ตใด จากภาพจะเห็นได้ว่าเป็นเลข 4 ซึ่งมีค่า เท่ากับตัวดำ (อ้างได้จากแผนผังแสดงค่าของตัวโน้ต) จากนั้น จึงมาดูเลขตัวบน ซึ่งก็เป็นเลข 4 อีกเช่นกัน ฉะนั้นแล้ว อัตราจังหวะ 4/4 จึงหมายความว่า ในแต่ละห้อง มีตัวดำอยู่ภายในห้องได้ จำนวน 4 ตัวในหนึ่งห้องนั่นเอง

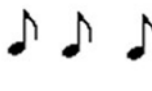

จากภาพที่แสดงข้างบนนั้นจะเห็นได้ว่า เป็นอัตราจังหวะ 6/8 วิธีการดูคือให้ดูจากตัวเลขด้านล่างก่อนเสมอ ว่าเลขนั้น แทนตัวโน้ตใด จากภาพจะเห็นได้ว่าเป็นเลข 8 ซึ่งมีค่าเท่ากับตัวเข็บบีต 1 ขึ้น (อ้างได้จากแผนผังแสดงค่าของตัวโน้ต) จากนั้น จึงมาดูเลขตัวบน ซึ่งเป็นเลข 6 ฉะนั้นแล้ว อัตรา

จังหวะ 6/8 จึงหมายความว่า ในแต่ละห้อง มีตัวเซปต์ 1 ขึ้นอยู่ภายในห้องได้ จำนวน 6 ตัวในหนึ่งห้องนั่นเอง

ชนิดของเครื่องหมายกำหนดจังหวะ

เครื่องหมายกำหนดจังหวะนั้น มีด้วยกันทั้งหมด 3 ชนิด ได้แก่

1.) อัตรารำจังหวะปกติ (Simple Time) คืออัตรารำจังหวะที่อัตรารำจังหวะหลักเป็นโน้ตตัวใดก็ได้ ที่ไม่ใช่โน้ตประจุกตัวอย่างเช่น

<i>Simple Duple</i> 2 beats in a bar	<i>Simple Triple</i> 3 beats in a bar	<i>Simple Quadruple</i> 4 beats in a bar
$\frac{2}{2}$ 	$\frac{3}{2}$ 	$\frac{4}{2}$
$\frac{2}{4}$ 	$\frac{3}{4}$ 	$\frac{4}{4}$
$\frac{2}{8}$ 	$\frac{3}{8}$ 	$\frac{4}{8}$

อัตรารำจังหวะแบบธรรมดาเหล่านี้ ยังสามารถแบ่งได้เป็น 3 ชนิดคือ

- Simple Duple Time คืออัตรารำจังหวะที่มีจังหวะในการเคาะ (Beat) 1 ห้องมี 2 จังหวะ เช่น $\frac{2}{2}$, $\frac{2}{4}$, $\frac{2}{8}$

- Simple Triple Time คืออัตรารำจังหวะที่มีจังหวะในการเคาะ (Beat) 1 ห้องมี 3 จังหวะ เช่น $\frac{3}{2}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{3}{8}$

- Simple Quadruple Time คืออัตรารำจังหวะที่มีจังหวะในการเคาะ (Beat) 1 ห้องมี 4 จังหวะ เช่น $\frac{4}{2}$, $\frac{4}{4}$, $\frac{4}{8}$

2.) อัตรารำจังหวะผสม (Compound Time) คืออัตรารำจังหวะ ที่มีจังหวะหลัก (Beat) เป็นโน้ตประจุกตัวใดก็ได้ ซึ่งโน้ตเหล่านี้สามารถแบ่งย่อยออกเป็น 3 จังหวะ (หาร 3 ลงตัว)

Compound Duple:
 $\frac{6}{8} \frac{6}{4} \frac{6}{2} \mid \frac{6}{8} = \mid \text{♪.♪.} \mid \text{divisible} \mid \text{♪♪♪♪} \mid$

Compound Triple:
 $\frac{9}{8} \frac{9}{4} \frac{9}{2} \mid \frac{9}{8} = \mid \text{♪.♪.♪.} \mid \text{divisible} \mid \text{♪♪♪♪♪♪} \mid$

Compound Quadruple:
 $\frac{12}{8} \frac{12}{4} \frac{12}{2} \mid \frac{12}{8} = \mid \text{♪.♪.♪.♪.} \mid \text{divisible} \mid \text{♪♪♪♪♪♪♪♪} \mid$

อัตราจังหวะแบบผสมนี้ ยังสามารถแบ่งได้เป็น 3 ชนิดคือ

- Compound Duple Time คืออัตราจังหวะที่มีจังหวะในการเคาะ (Beat) 1 ห้องมี 2 จังหวะ เช่น 6/2, 6/4, 6/8
- Compound Triple Time คืออัตราจังหวะที่มีจังหวะในการเคาะ (Beat) 1 ห้องมี 3 จังหวะ เช่น 9/2, 9/4, 9/8
- Compound Quadruple Time คืออัตราจังหวะที่มีจังหวะในการเคาะ (Beat) 1 ห้องมี 4 จังหวะ เช่น 12/2, 12/4, 12/8

3.) อัตราจังหวะซ้อน (Complex Time) เป็นอัตราจังหวะที่ไม่สม่ำเสมอ เช่น 5/4, 7/8, 11/16 เป็นต้น ไม่มีหลักที่แน่นอนว่าจังหวะหลักอยู่ส่วนใดของห้องเพลง แต่ผู้ประพันธ์ จะบอกเครื่องหมายกำหนดจังหวะที่เลขตัวบนว่า จังหวะควรอยู่อย่างไรในห้องเพลง เช่น

- 5(3+2)/4 หมายถึง ใน 5 จังหวะ จะแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกจะมี 3 จังหวะ กลุ่มที่สองจะมี 2 จังหวะ เป็นต้นหรืออาจจะมี 3 กลุ่ม เช่น
- 7(2+2+3)/8 หมายถึง ใน 7 จังหวะ จะแบ่งเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มแรกมี 2 จังหวะ กลุ่มที่สองมี 2 จังหวะ กลุ่มที่สามมี 3 จังหวะ เป็นต้น

The image shows two staves of musical notation. The first staff contains four measures with time signatures 3/4, 6/8, 5/8, and 7/8. The second staff starts with a 6/8 time signature, followed by a measure with a complex time signature 3+3+2+2/8, and then a measure with 5/8+1/16. The notation includes eighth and sixteenth notes on a treble clef staff.

หลักการจัดการแสดงดนตรี

ในการจัดกิจกรรมทุกครั้งควรที่จะได้มีการเตรียมการ ซึ่งต้องมีการแบ่งภาระหน้าที่ มีกลุ่มคณะทำงานรับผิดชอบในงานด้านต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามลำดับขั้นตอน

หน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการแสดง

1. ผู้อำนวยการแสดง

สรรหางบประมาณเพื่อใช้จ่ายในการจัดการแสดงสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถร่วมรับผิดชอบในการบริหารงานรับผิดชอบการจัดการแสดงทั้งหมด

2. ผู้กำกับการแสดง

รับนโยบายจากผู้อำนวยการแสดง มาจัดการแสดงให้บรรลุเป้าหมาย สรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในแต่ละหน่วยงาน แทนผู้อำนวยการแสดง เพราะการจัดการแสดงเป็นงานแบบหมู่คณะ ดังนั้น คนที่จะทำงานร่วมกันได้จะต้องเป็นคนที่ผู้กำกับการแสดงรู้จักเป็นอย่างดีในแต่ละหน่วยงาน ผู้กำกับการแสดงจะต้องให้ทุกคนในหน่วยงานพิจารณาคัดเลือกหัวหน้าเพื่อที่จะประสานกับหน่วยงานอื่นคัดเลือกผู้แสดงให้เหมาะสมกับการแสดง เมื่อเลือกผู้แสดงได้ครบ ผู้กำกับการแสดงควรที่จะกำหนดการฝึกซ้อมที่แน่นอน เพื่อให้เวลาในการฝึกจัดหาแถบบันทึกเสียงเพลงประกอบ โดยขอความร่วมมือจากกลุ่มวิชาดนตรี นาฏศิลป์การฝึกซ้อมมีดังนี้ 1. ซ้อมเป็นจุด หัดให้ผู้แสดงทำการแสดงให้ถูกต้อง ทั้งนี้ แล้วแต่ครูผู้ฝึกหัดจะเป็นผู้นัดหมาย 2. ซ้อมใหญ่ การซ้อมในขั้นนี้จะต้องเป็นเวลาที่การปฏิบัติงานของทุกหน่วยงานเรียบร้อยแล้ว เพราะการซ้อมใหญ่ก็คือการซ้อมทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อแก้ไขให้องค์ประกอบของการแสดงดีขึ้น

3. ผู้กำกับเวที

ศึกษาการปฏิบัติงานของผู้กำกับการแสดง โดยเฉพาะการแสดงบนเวที ต้องเตรียมสมุดจดรายละเอียดทุกขั้นตอนตามที่ผู้กำกับการแสดงได้วางแผนไว้ควบคุมหน่วยงานทั้งหมดบนเวที ให้อยู่ในสภาพที่เรียบร้อยถูกต้องทุกประการผู้กำกับเวทีมีอำนาจเต็มบนเวที ดังนั้นจึงต้องมีหน้าที่ควบคุมการแสดงทั้งหมด เริ่มตั้งแต่ การจัดฉาก ไฟ เครื่องเสียง ดนตรี อาจขอความร่วมมือจากฝ่ายโสตทัศนศึกษาของโรงเรียน ผู้แสดง การปล่อยตัวละครให้เป็นไปตามลำดับคิวที่ผู้กำกับการแสดงวางไว้ออกคำสั่งในการเปิด ปิดฉาก

ผู้กำกับเวทีมิได้มีหน้าที่รับผิดชอบเพียงบนเวทีเท่านั้น บริเวณรอบข้าง จะเป็นข้างหลัง ในโรงละคร ในห้องพักผู้แสดง ผู้กำกับเวทีมีหน้าที่ดูแลให้สะอาดเรียบร้อย มีอำนาจว่ากล่าวตักเตือน ผู้ที่ยังไม่ถึงเวลาแสดงส่งเสียงอึกทัก อันจะทำให้เป็นที่รบกวนสมาธิของผู้ที่กำลังแสดงได้

4. ผู้ออกแบบการแต่งกาย

จัดเตรียมเครื่องแต่งกาย อาจยืมหรือเช่ามาบ้าง หรือจัดสร้างขึ้นโดยยึดหลักประหยัดและหาได้ง่าย

5. ผู้แสดง

เมื่อได้รับเลือกต้องศึกษาท่ารำอย่างละเอียด และหมั่นฝึกซ้อมการแสดงให้เกิดความสวยงาม จากพื้นฐานที่ได้ศึกษามาแล้ว และให้ครูคอยช่วยติชมเชื้อง่าคำสั่งสอนของครูผู้ฝึก และผู้กำกับการแสดง ต้องเป็นคนตรงต่อเวลา มาซ้อมตามเวลาที่ครูผู้ฝึกกำหนดไว้ ไม่ขาดการซ้อมโดยไม่จำเป็น ไม่ทำให้ผู้อื่นต้องเสียเวลาคอยตน

6. ประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์เป็นหัวใจของการแสดง อย่างน้อยก็เป็นการบอกให้ผู้อื่นรู้ว่าจะมีการแสดงอะไร มีจุดมุ่งหมายในการจัดอย่างไร เมื่อได้รับมอบหมายให้เป็นประชาสัมพันธ์จะต้องลงมือปฏิบัติงาน ดังนี้ ต้องรู้ว่าเป็นการแสดงอะไร ชื่อชุดการแสดงอะไร แสดงตั้งแต่วันที่เท่าไร เวลาใด สถานที่ใด เขียนป้ายประกาศให้ชัดเจน ตามป้ายประชาสัมพันธ์ มีสัญลักษณ์แจกผู้ที่มีความสำคัญ เช่น ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และผู้ที่สนใจ เป็นต้น

7. เจ้าหน้าที่ฝ่ายการเงิน

ต้องสรรหาบุคลากรที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต ละเอียด ถี่ถ้วน รอบคอบ อย่างน้อยต้องมีประมาณ 2 คน เพื่อเป็นพยานซึ่งกันและกัน

8. เจ้าหน้าที่สถานที่

หอประชุมหรือที่จัดไว้เป็นเวทีการแสดง และสถานที่พักนักแสดง

คุณประโยชน์ของการจัดการแสดงดนตรี

1. ช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้และความเพลิดเพลิน
2. ได้ศึกษาสิ่งที้นอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในการเรียน
3. นักเรียนมีโอกาสปกครองกันเอง และมีหนทางระบายความคิดเห็นโดยผ่านกิจกรรมบางอย่างในโรงเรียน

4. ช่วยให้มีโอกาสได้รับความรู้และความสนุกสนานเพลิดเพลินกับกิจกรรมบางอย่างของนักเรียนด้วย
5. ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้โดยการกระทำ
6. ช่วยให้นักเรียนมีความรู้สึกมั่นคงในทางใจ เพราะมีโอกาสทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ เกิดความสามัคคี

มารยาทในการเข้าชมการแสดงดนตรี

มารยาทในการเข้าชมการแสดงดนตรี เป็นสิ่งพื้นฐานที่ผู้ฟังดนตรีทุกคนจำเป็นต้องเรียนรู้ เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติตัวได้อย่างถูกต้องในระหว่างเข้าชมการแสดง ไม่เผลอไปรบกวนผู้อื่นโดยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือทำตัวเสียมารยาทต่อผู้เข้าชมท่านอื่นๆ รวมถึงนักแสดงดนตรีซึ่งมารยาทโดยทั่วไปมีดังต่อไปนี้

1. แต่งกายให้สุภาพ

ไม่สวมรองเท้าแตะ ควรสวมรองเท้าหุ้มส้น ใส่กระโปรงหรือกางเกงขาวาวที่สุภาพให้เกียรติแก่สถานที่ ไม่ควรใส่ส้นจนน่าเกลียด

2. มาก่อนเวลาเริ่มการแสดงอย่างน้อย 30 นาที

ผู้เข้าชมการแสดงควรมาก่อนการแสดงเริ่มอย่างน้อย 30 นาทีเพื่อเป็นการเตรียมตัวให้พร้อมก่อนที่การแสดงจะเริ่มและจะได้เข้าไปนั่งประจำที่ได้ทันก่อนเวลา

3. อ่านสูจิบัตรให้ละเอียดก่อนเข้าชมการแสดง

ในการชมการแสดงดนตรีนั้น การอ่านสูจิบัตรจะเป็นประโยชน์อย่างมากสำหรับผู้เข้าชม เพราะในตัวสูจิบัตรจะบอกรายละเอียดต่างๆของการแสดงไว้ ไม่ว่าจะเป็นชื่อการแสดงชื่อนักแสดง ลักษณะของเพลงแต่ละเพลง รวมถึงตารางการแสดงต่างๆ ดังนั้นผู้เข้าชมจึงควรอ่านสูจิบัตรก่อนการแสดงเพื่อจะได้รู้รายละเอียดของการแสดงที่กำลังจะเริ่มขึ้น

4. ปรบมือหลังจบในแต่ละการแสดง

การปรบมือหลังจบการแสดงถือเป็นธรรมเนียมสากลที่ผู้เข้าชมควรปฏิบัติ เพราะถือเป็นการให้เกียรติแก่นักแสดง แต่เพลงบางเพลงก็อาจมีหลายท่อนย่อย และเมื่อนักแสดงเล่นจบในแต่ละท่อนย่อย นักแสดงก็อาจจะหยุดพักสักครู่แล้วจึงเล่นต่อ ผู้เข้าชมจึงมักเกิดความเข้าใจผิดคิดว่าเพลงนั้นได้จบไปแล้ว จึงปรบมือคั่นท่อนย่อยเพลงนั้น ซึ่งเป็นสิ่งที่ผิด ดังนั้นก่อนการแสดงจะเริ่มผู้เข้าชมจึงควรศึกษาลักษณะของเพลงแต่ละเพลงจากสูจิบัตรให้ดี

5. ปิดเครื่องมือสื่อสาร หรือเปิดระบบสั้นระหว่างการแสดง

ผู้เข้าชมควรงดใช้เครื่องมือสื่อสารทุกชนิดในระหว่างการแสดง

ปิดเสียงโทรศัพท์ให้เรียบร้อย เพื่อที่จะได้ไม่เป็นการรบกวนผู้ชมคนอื่น ๆ

และที่สำคัญอย่างยิ่งเพื่อไม่ให้เป็นกรรบกวนผู้แสดง เพราะสำหรับนักแสดงดนตรีแล้ว สมมติเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง

6. ไม่ลุกออกจากที่นั่ง หรือเข้าออกสถานที่แสดงโดยไม่มีเหตุจำเป็น

เพราะจะเป็นการรบกวนผู้อื่น ดังนั้นผู้เข้าชมจึงควรเข้าห้องน้ำ และจัดการธุระต่างๆ ของตนเอง ให้เสร็จก่อนการแสดง

7. งดนำอาหารและเครื่องดื่มเข้าชมการแสดง เพราะกลิ่นของอาหารจะไปรบกวนผู้เข้าชมท่านอื่น ๆ และเศษอาหารอาจหกเลอะเทอะ ทำให้สถานที่แสดงสกปรกได้

8. งดนำเด็กเล็กเข้าชม เพราะเด็กเล็กผู้ปกครอง มักจะยังไม่สามารถควบคุมได้อย่างเต็มที่ อาจจะก่อให้เกิดความรำคาญ และรบกวนสมาธิของผู้ฟังและนักแสดง

แบบฝึกหัด
เรื่อง การจัดแสดงดนตรี

ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ประโยชน์ของหลักการจัดการแสดงดนตรี
 - ก. ช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้และความเพลิดเพลิน
 - ข. ได้ศึกษาสิ่งทีนอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในการเรียน
 - ค. ช่วยเสริมบุคลิกภาพนักเรียนให้เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
 - ง. ถูกทุกข้อ
2. ข้อใดคือหน้าที่ของ ผู้อำนวยการแสดง
 - ก. เขียนโน้ตและแกะโน้ตเพลงให้นักดนตรี
 - ข. สรรหางบประมาณเพื่อใช้จ่ายในการจัดการแสดง
 - ค. สรรหาบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ
 - ง. รับผิดชอบการจัดการแสดงทั้งหมด
3. ข้อใดคือหน้าที่ของ ผู้แสดง
 - ก. ฝึกซ้อมบทเพลงให้ชำนาญ
 - ข. ทำตามใจตนเองทุกอย่าง
 - ค. รับฟังความคิดเห็นผู้ควบคุมวง
 - ง. ตรงต่อเวลา
4. ข้อใดคือหน้าที่ของ ผู้ออกแบบเครื่องแต่งกาย (Costumer)
 - ก. สรรหาเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย
 - ข. บริการอาหารและน้ำดื่มให้นักแสดง
 - ค. ออกแบบเสื้อผ้าให้เข้ากับรูปแบบการแสดง
 - ง. แต่งกายให้นักแสดง
5. หน้าที่บริการ เป็นหน้าที่ของฝ่ายใด
 - ก. ผู้กำกับการแสดง
 - ข. เฮอร์คิวลีส
 - ค. ผู้ออกแบบเครื่องแต่งกาย
 - ง. สวัสดิการ

6. หน้าที่คัดเลือกผู้แสดง เป็นหน้าที่ของบุคคลใด

ก. นักแสดงเลือกกันเอง

ข. ผู้อำนวยการแสดง

ค. ผู้กำกับการแสดง

ง. ผู้กำกับเวที

7. ข้อใดไม่ใช่สิ่งสำคัญของผู้กำกับเวที

ก. ออกคำสั่งเปิด-ปิดฉาก

ข. ปล່อยคิวนักแสดง

ค. ควบคุมการแสดงทั้งหมดบนเวที

ง. ต้อนรับแขกที่มาชมการแสดง

8. ข้อใดไม่ใช่มารยาทในการชมการแสดงดนตรีที่ดี

ก. ปิดเครื่องมือถือสือสาร

ข. งดนำอาหารและเครื่องดื่มเข้าชมการแสดง

ค. ปรบมือหลังจบในแต่ละการแสดง

ง. นำเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 3 ขวบเข้าชมการ

แสดง

9. ผู้ชมควรปรบมือให้แก่ผู้แสดงได้อย่างเหมาะสมเมื่อใด

ก. ระหว่างพิธีกรพูด

ข. ระหว่างมีการทำการแสดง

ค. หลังจบบทเพลง

ง. ปรบมือให้เฉพาะผู้แสดงนำ

10. เมื่อผู้แสดงแสดงผิดพลาด ผู้ชมควรทำอย่างไรจึงจะดูเหมาะสมที่สุด

ก. หัวเราะ

ข. โห่ร้อง

ค. ตะโกนด่า

ง. นิ่งเฉย